

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku M. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 marca 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 października 2017 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...], w sprawie z wniosku M. C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W. o podleganie ubezpieczeniom społecznym, oddalił apelację wnioskodawczynie od wyroku Sądu Okręgowego w W. – XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 czerwca 2015 r., oddalającego odwołanie od decyzji organu rentowego z 23 maja 2014 r., którą stwierdzono, że wnioskodawczynie jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia, nie podlegała od dnia 1 lutego 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Sąd Apelacyjny uznał, że świadczenia usług przez wnioskodawczynię na rzecz gabinetu stomatologicznego G. Ż. od dnia 3 lutego 2014 r. na podstawie „Umowy o świadczenie usług w zakresie higienistka/asystentka stomatologiczna” nie można kwalifikować jako wykonywania działalności gospodarczej, rodzącej podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu (art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm., dalej „ustawa systemowa”). Mając na względzie pojęcia działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm.) oraz stanowisko w zakresie domniemania prawnego o prowadzeniu działalności gospodarczej wpisanej do ewidencji, Sąd drugiej instancji doszedł do wniosku, że działania podjęte przez odwołującą nie odpowiadały cechom działalności gospodarczej, do których należą: a) zawodowy, a więc stały charakter, b) powtarzalność podejmowanych działań, c) podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania, d) uczestnictwo w obrocie gospodarczym, e) cel zarobkowy. Sąd stwierdził, że przystąpienie do ubezpieczenia społecznego i zgłoszenie najwyższej podstawy wymiaru składek w okresie ciąży może świadczyć o zamiarze uzyskania maksymalnego zasiłku chorobowego i macierzyńskiego. Takie postępowanie ubezpieczonej opiera się na zamiarze pobierania świadczenia w wysokości nieadekwatnej do poniesionego przez nią wkładu finansowego w postaci opłaconych składek.

Powyższy wyrok zaskarżył skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawczyni, zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, poprzez błędną wykładnię „sprowadzającą się do uznania, że warunkiem kwalifikowania działalności, jako działalności gospodarczej jest rzeczywiste uzyskanie wymiernego dochodu, nie zaś uzyskanie go poniżej oczekiwań”, oraz art. 58 par. 1 k.c. w związku z art. 13 pkt 4 ustawy systemowej i uznanie, że „chęć uzyskania w przyszłości wysokich świadczeń (...) przesądza o sprzeczności z prawem podjętej czynności w postaci rozpoczęcia działalności gospodarczej”.

Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zmianę w całości decyzji organu rentowego i stwierdzenie, że wnioskodawczyni jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od dnia 1 lutego 2014 r.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienia prawne – „Czy wykonywanie czynności na podstawie umowy o świadczenia usług przez przedsiębiorcę na rzecz drugiego przedsiębiorcy można uznać za niewykonywanie działalności gospodarczej?”, oraz „Czy elementem obligatoryjnym do uznania działalności jako działalności gospodarczej jest świadczenie usług dla więcej niż jednego kontrahenta?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze

wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wyłożył przepisy i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Wskazane w skardze kasacyjnej zagadnienia prawne w istocie nie występują, gdy się zważy na wielokrotnie prezentowane stanowisko Sądu Najwyższego, że ciągłość w działalności gospodarczej ma dwa aspekty. Pierwszy to powtarzalność czynności, pozwalająca na odróżnienie działalności gospodarczej od jednostkowej umowy o dzieło lub zlecenia albo umowy o świadczenie usługi, które same w sobie nie składają się jeszcze na działalność gospodarczą, zaś drugi aspekt, wynikający zresztą z pierwszego, to zamiar niekrótkiego prowadzenia działalności gospodarczej. Stan ciąży sam w sobie nie wyklucza ciągłości podjętej działalności, natomiast można dopatrzeć się braku podstawowej cechy ciągłości działalności gospodarczej w przypadku, gdy od początku wysoce wątpliwe będzie rozpoczęcie i prowadzenie działalności, a tę wątpliwość można wywieść ze stanu zdrowia osoby zgłaszającej się do ubezpieczenia społecznego, a przede wszystkim jej świadomości co do niemożliwości prowadzenia działalności. To zaś należy do sfery faktów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2017 r., I UK 184/16, LEX nr 2305920). Z kolei w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2016 r. I UK 455/15 (LEX nr 2122404) zwrócono uwagę na drugi element kreujący działalność gospodarczą, jakim jest jej zarobkowy charakter. Wprowadzenie generowanie strat przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą (zamiast spodziewanych zysków), z uwagi na koszty działalności przewyższające dochód, nie przekreśla jej zarobkowego charakteru, ale inaczej należy ocenić sytuację, w której od początku wymiernym, stałym i założonym z góry kosztem, nieznanym pokrycia w

przewidywanych zyskach, staje się opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne w maksymalnej wysokości. Takie multiplikowanie kosztów prowadzonej działalności, nieuzasadnione jest przecież potrzebą inwestowania w podjęte przedsięwzięcie celem jego perspektywicznego rozwoju. Wszystko to może prowadzić do wniosku, że z założenia wynik finansowy prowadzonej działalności jest nieistotny. Może to wskazywać na intencję (element subiektywny) nie tyle podjęcia i wykonywania zarobkowej działalności gospodarczej, lecz włączenia do systemu ubezpieczeń społecznych w celu uzyskania wysokich świadczeń. Uwypukla się to szczególnie w sytuacji, gdy osoba rozpoczynająca działalność i deklarująca taką podstawę wymiaru składki, ma świadomość, że stan zdrowia czyni ją niezdolną do jej prowadzenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że podstawą do powstania obowiązku ubezpieczenia w oparciu o art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 ustawy systemowej jest faktyczne wykonywanie działalności pozarolniczej, w tym gospodarczej, co oznacza, że wykonywanie tej działalności, to rzeczywista działalność zarobkowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (por. wyrok Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05, OSNAP 2006 nr 19-20, poz. 309).

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.